

การศึกษา เพื่อวางแผนการใช้ที่ดิน เขตราชภูมิ กรุงเทพมหานคร

นาง วิทรียา จิต เอื้ออารีย์

ศูนย์วิทยาศาสตร์พัฒนา

แผนที่เขตพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๐๘

วิทยานิพนธ์นี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการวางแผนภาคและเมืองมหาบัณฑิต

ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. ๒๕๒๕

ISBN ๙๗๔-๕๖๔๕๕๐๓-๓

012297

๑๖๙๖๔๘๘๙๙

A STUDY FOR LAND USE PLANNING OF RATBURANA DISTRICT, BANGKOK
METROPOLIS.

Mrs. Pathareeya Chitauraree 1958

คุณศรีpathareeya
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

This Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements.

for the Degree of Master of Urban and Regional Planning

Department of Urban and Regional Planning

Graduate School

Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การศึกษาเพื่อวางแผนการใช้ที่ดิน เขตราชบูรณะ กรุงเทพมหานคร

โดย

นาง ภารียา จิตเอื้ออาเรีย

ภาควิชา

การวางแผนภาคและเมือง

อาจารย์ที่ปรึกษา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุวัฒนา ชาดานิค

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้นับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

— ๙๖ —

(รองศาสตราจารย์ ดร. สรชัย พิศาลบุตร)

รักษาระบันในตำแหน่งรองคณบดีฝ่ายวิชาการ

ปฏิบัติราชการแทนรักษาระบันในตำแหน่งคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....*ผู้ติดต่อ*..... ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. ไกรยศ จิวะกุล)

.....*ผู้ติดต่อ*..... กรรมการ

(อาจารย์ชัยสุวรรณ อดิโพธิ)

.....*ผู้ติดต่อ*..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุวัฒนา ชาดานิค)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อวิทยาพินธ์

การศึกษาเพื่อวางแผนการใช้ที่ดินเขตราชภูมิรัฐฯ กรุงเทพมหานคร

ชื่อนิสิต

นาง ภทรียา จิต เอื้ออารีย์

อาจารย์ที่ปรึกษา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุวัฒนา ราดาనิมิ

ภาควิชา

การวางแผนภาคและเมือง

ปีการศึกษา

๒๕๒๕

บทคัดย่อ

เขตราชภูมิรัฐฯ จัด เป็นเขตชั้นกลางตามการแบ่งพื้นที่ออก เป็นเขตชั้นใน ชั้นกลาง และชั้นนอกของกองทั้ง เมือง กรุงเทพมหานคร เมื่อพิจารณาการแบ่งพื้นที่ออก เป็นพื้นที่เมือง และพื้นที่ชานเมืองแล้ว เขตราชภูมิรัฐฯ เป็นพื้นที่ชานเมือง น่องจาก เขตราชภูมิรัฐฯ มี สภาพพื้นที่ และสักษณะการใช้ที่ดินคล้ายเขตชั้นนอกของกรุงเทพมหานคร คือพื้นที่เกษตรกรรม มาก และติดต่อกัน เป็นผืนใหญ่ ประชากร เกาะกลุ่มหนาแน่น เฉพาะส่วนบนของพื้นที่มีสักษณะแตกต่างจาก เขตชั้นกลาง อื่น ๆ ของกรุงเทพมหานคร ซึ่งมีพื้นที่เกษตรกรรมน้อย ความหนาแน่น และการกระจายตัวของประชากรสูง ตั้งนั้น เขตราชภูมิรัฐฯ จึงมีสักษณะชั้นเดียว กับเขตชั้นนอกหรือ เขตชานเมืองของกรุงเทพมหานคร

เขตชานเมืองหมายถึง เขตที่ค่อนข้างห่างเมืองและชนบท เป็นเขตที่มีพื้นที่บางส่วนหรือ ส่วนใหญ่ยัง เป็นเกษตรกรรมอยู่ ซึ่งพื้นที่เกษตรกรรมเหล่านี้มีความสำคัญต่อพื้นที่เมืองมากคือ เป็นแหล่งอาหารของเมือง เป็นที่พักผ่อนหย่อนใจ และประโยชน์ทางด้านด้านสังคมเมืองอื่น ๆ ในระยะ เวลาที่ผ่านมาพื้นที่เมืองได้ขยายตัวบุกรุกพื้นที่เกษตรกรรมชานเมืองเหล่านี้ ตลอดเวลาและ เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว โดยในปี พ.ศ. ๒๕๑๑ กรุงเทพมหานครมีพื้นที่เมือง ๖๖,๗๗๙ ไร่ และ เพิ่มขึ้นเป็น ๔๗๙,๗๖๙ ไร่ ในปี พ.ศ. ๒๕๒๖ จะเห็นได้ว่าช่วงระยะเวลา ๑๕ ปี มีพื้นที่เมือง เพิ่มขึ้นถึง ๔๗๓,๔๗๘ ไร่ เป็นร้อยละ ๗๒๙ ของพื้นที่เดิม การขยายตัวของพื้นที่เมืองที่เกิดขึ้น ขาดความเป็นระเบียบเรียบร้อย เนื่องจากไม่มีการวางแผนล่วงหน้าทำให้เกิดปัญหาความชัด แจ้งของการใช้ที่ดิน ตั้งนั้นจึงก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ต่อเนื่องตามมาทั้งทางด้านกายภาพและ

สังคม ซึ่งนับวันปัจุท่า เหล่านี้จะทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้น สมควรที่จะต้องเร่งรับดำเนินการแก้ไข งานวิทยานิพนธ์นี้ได้ทำการศึกษาลักษณะความเป็นจริงในพื้นที่ในด้านต่าง ๆ ของเขตชานเมือง เพื่อที่จะกำหนด เป้าหมายหลัก นโยบายการใช้ที่ดินและ สอนแนวแนวทางในการวางแผนการใช้ที่ดิน โดยศึกษาในพื้นที่เขตราชภูมิ ชึ่งจัดเป็นเขตชานเมืองทางฝั่งตะวันตกของกรุงเทพมหานคร วิธีการศึกษาได้ใช้ข้อมูลพื้นฐานต่าง ๆ จากหน่วยราชการที่เกี่ยวข้อง และโดยการอภิแบบสอบถามผู้ที่เกี่ยวข้องกับการใช้ที่ดินในเขตราชภูมิ ชึ่งได้แก่ เกษตรกร เจ้าของโรงงานอุตสาหกรรมและผู้ที่อยู่อาศัยในเขตราชภูมิ โดยเน้นหนักที่เกษตรกร ซึ่งเป็นผู้ใช้พื้นที่ส่วนใหญ่ในเขตราชภูมิ เพื่อให้ทราบถึงสภาพ การเปลี่ยนแปลง ปัจจุท่า และแนวโน้มของการใช้ที่ดินประเภทต่าง ๆ ใน การวางแผนการใช้ที่ดินได้ใช้เทคนิคการวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่ (Potential Surface Analysis : PSA) เป็นวิธีซึ่งวิเคราะห์ศักยภาพแห่งการพัฒนาของพื้นที่ในทุก ๆ บริเวณบนแผนที่เป็นลำดับ จากตัวสูตรจนถึงสูงสุด และพิจารณาข้อมูลทั้งด้านกายภาพ เศรษฐกิจ และสังคม

ผลของการศึกษาดังกล่าวพบว่า เขตราชภูมิมีพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นการเกษตรกรรมที่อุดมสมบูรณ์ สมรรถนะดิน เหมาะสมสำหรับการทำการทำเกษตรกรรม มีระบบโครงข่ายคลองที่หนาแน่น การคมนาคมขนส่งทางถนนสะดวกสบายในบริเวณตอนบนของพื้นที่ซึ่งเป็นบริเวณที่มีพื้นที่เมืองขนาดใหญ่ทั้งในด้านพาณิชยกรรม โรงงานอุตสาหกรรม และที่อยู่อาศัย จากการศึกษาลักษณะการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินพบว่า ในอีก ๕ ปี การเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินจากพื้นที่เกษตรกรรม เป็นพื้นที่เมืองอย่างรวดเร็วในบริเวณตอนบนของพื้นที่ในแขวงบางปะกอก และแขวงราชภูมิ เป็นอย่างมากจากการก่อสร้างถนนสุขสวัสดิ์และถนนราชภูมิ หลังจากนั้นการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นช้าลง โดยในปี พ.ศ. ๒๕๑๗ เขตราชภูมิมีพื้นที่เกษตรกรรม ๑๘,๒๗๔.๔๔ ไร่ และในปี พ.ศ. ๒๕๒๖ มีพื้นที่เกษตรกรรม ๑๗,๑๒๕.๔๔ ไร่ จะเห็นได้ว่า ระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๑๗ ถึงปี พ.ศ. ๒๕๒๖ เขตราชภูมิมีพื้นที่เกษตรกรรมลดลง ๑,๑๔๔.๓๖ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๖.๑๐ ซึ่งถือว่า เป็นจำนวนที่ไม่มากนัก ทั้งนี้มาจากการขยายตัวของโรงงานอุตสาหกรรมได้ลุกน้อยลง เนื่องจากประสบปัจจัยต่าง ๆ และบทบาทของที่อยู่อาศัยที่มีอยู่ จึงไม่มีอิทธิพลต่อการขยายตัวของพื้นที่เมืองมากนัก ในอนาคตการเปลี่ยนแปลงมีแนวโน้มที่จะเกิด

ขึ้นอย่างรวดเร็ว เนื่องมาจากผลกระทบจากภัยนอกที่จะเกิดขึ้นโดยเฉพาะในด้านการคุณภาพ คือ การก่อสร้างทางด่วนสายดาวคนอง-ท่าเรือ ซึ่งคาดว่าจะแล้วเสร็จในปี พ.ศ. ๒๕๓๐ นี้ และโครงการระบบขนส่งมวลชนขั้นที่ ๑ จะมีผลให้การคุณภาพระหว่างเขตราชภูร์บูรณะกับเขตอื่น ๆ ของกรุงเทพมหานครและสังหวัดใกล้เคียงลดลงรวมทั้ง ราคาที่ดินจะสูงขึ้น การขยายตัวของเมืองก็จะเพิ่มขึ้น ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินจากพื้นที่เกษตรกรรมเป็นพื้นที่เมืองมากขึ้น จากการออกแบบสอบถามพบว่า เกษตรกรในเขตราชภูร์บูรณะส่วนใหญ่แล้วจะไม่มีกรรมสิทธิ์ในที่ดิน ดังนั้นโอกาสที่เจ้าของที่ดินจะนำพื้นที่ไปใช้ประโยชน์อย่างอื่นที่ให้ผลลัพธ์ค่าก่อสร้างมากกว่า เช่น น้ำท่วม น้ำเค็ม น้ำเสีย หรือปัญหาที่ดิน ทุน แรงงาน และตลาดที่อาจจะเกิดขึ้น หากเกษตรกรไม่สามารถแก้ไขได้หรือรับบาลให้ความช่วยเหลือไม่เพียงพอแล้วก็จะส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินอย่างรวดเร็ว

จากการศึกษาวิเคราะห์สภาวะต่าง ๆ ทางด้านกายภาพ เศรษฐกิจ สังคม ประชาราษฎร์ และโครงการของรัฐบาล ได้กำหนดเป้าหมายหลักของการวางแผนการใช้ที่ดินในเขตราชภูร์ - บูรณะ คือ การอนุรักษ์พื้นที่เกษตรกรรม โดยนโยบายการใช้ที่ดินจะต้องมีการใช้ที่ดินให้ตรงตามสมรรถนะของดิน จะต้องกำหนดขอบเขตการขยายตัวของชุมชนเมืองให้อยู่ในพื้นที่ที่เหมาะสม โดยไม่รุกล้ำพื้นที่เกษตรกรรม และส่งเสริมโครงการพัฒนาพื้นที่เกษตรกรรมโดยรับบาลให้ความช่วยเหลือแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ของเกษตรกร จากเป้าหมายหลักและนโยบายดังกล่าวจึงได้เสนอแนะแผนการใช้ที่ดินในเขตราชภูร์บูรณะ ซึ่งประกอบด้วยพื้นที่เกษตรกรรมและพื้นที่เมือง ประเภทต่าง ๆ แยกจากกันอย่างชัดเจน โดยมีมาตรการต่าง ๆ เพื่อให้เกิดผลในทางปฏิบัติ

Thesis Title A Study for Land Use Planning of Ratburana
 District, Bangkok Metropolis

Name Mrs. Pathareeya Chitauraree

Thesis Advisor Assistant Professor Suwattana Thadaniti

Department Urban and Regional Planning

Academic Year ๑๙๕๖

ABSTRACT

Ratburana District is Classified as a central district, by the City Planning Division, Bangkok Metropolis, with two other classifications, inner and outer district. With consideration to land condition and land use, the district is classified as suburban area, pertaining to its great deal and widespread of agricultural land and dense population in the upper area of Ratburana differs from other central district as of their less agricultural land, density and distribution of population.

Suburban area defines the joint area adjacent to urban, most of the land for agriculture. The suburb becomes essential for it is a source of food, relax, and of some other benefit to city plan. In the past, the expansion of urban area caused great and rapid invasion to the suburb. In ๑๙๕๔, Urban area of Bangkok totalled ๖๖,๗๘๖ rai and increased to ๒๗๙,๗๘๖ in ๑๙๕๗. During the period of ๓๓ years, urban area increased up to ๒๑๓ ๔๙๖ rai or ๓๖๙

percent. The haphazard urban sprawl, caused by the lack of city plan, leads to conflict in land use and conveys to many other problems, physically and socially. All these problems will consequently be more influenced and have to be solved acceleratively.

The thesis presents study of actual condition in various aspects in the suburb in order to arrange major goal, land use policy and guidance of land use plan in Ratburana. Basic Data in this study accumulated from concerned government agencies and from questionnaires distributed through land users, namely, farmers, owner of industrial factories and residents., and specifically farmers who are the majority, to inform them of actual conditions, changes, problems and trends in various aspects of land use, The study of land use plan was achieved by the process of Potential Surface Analysis. (PSA.) which analyses the potential of land development, physically, economically and socially, in any areas in sequence, downward to upward.

From the mentioned process, it has been learned that the area in Ratburana District is mostly spent in Agricultural activities The soil capacity and water system, canals, offers preference to agriculture. In the upper area where there is density of commercial, industrial and residential activities, facility in communication, especially, roads is offered. There is change in land use, from agriculture to urban area immediately in Bangpakkok and Ratburana Sub-District, due to the construction of Suksawat and Ratburana Roads. Afterwards, the change became slower, in ~~one~~ the area of Ratburana was used for agricultural activites up to ~~one~~,~~one~~.~~one~~ rai

and ๙๗,๙๖๔.๕๙ rai in ๑๙๕๓. During the said period, agricultural area reduced to ๙,๙๙๔.๘๖ rai or ๕.๙๐ percent, which can be assumed small number. The reduce of agricultural land was caused by three things. First, the farmers' income is high enough to encourage constant agricultured activities. Second, the expansion of industrial factories decreased a according to several problems. Last is the reduce of residential area. In the future, changes tends to happen quickly pertaining to outside effects especially in communications the construction of express way Dao Kanong-Tha Rua, to be over in ๑๙๖๖ and the First Step Mass Transit System Project will give more conveninece to the communication between Ratburana District and other districts of Bangkok as well as nearby provinces. Moreover, it will cause higher price of land, expansion of urban area, and change in land use. From questionnaires, we learned that most farmers in this district do not own their land themselves so there is opportunity to make more benefit from other kinds of land use. Besides, problems occured in their agricultural activits such as flood, salty water, murky water, or land, fund, labour or marketing, if cannot be solved or sufficiently supported by government, will rapidly cause the change of land use.

From the analysis of physical, economical, social, population, and government projects, it shows that the goal of land use plan in Ratburana District of the conservation of agricultural area. The policy of land use defines the use of land to the most its

capacity, limitation of urban sprawl, and extension of agricultural development project assisted by government agencies. In this thesis, plan of land use, consisting of agricultural area and urban area separately divided, is guided with criteria for effective results in practical use.

รายงานวิทยานิพนธ์
คุณลักษณ์มหาวิทยาลัย

๒

กิติกรรมประการ

วิทยานิพนธ์เรื่องนี้ สำเร็จลงได้ ด้วยความช่วยเหลือและความร่วมมือจากหน่วยงาน
และบุคคลต่าง ๆ ทลายฝ่ายโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุวัฒนา ชาดาโนดิ ซึ่ง
เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาที่ได้กรุณาให้คำแนะนำ ชี้แนวทางตลอดจนการตรวจแก้ไขวิทยานิพนธ์ จึง
ขอกราบขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ เจ้าหน้าที่กองสังฆเมือง สำนักปลัดกรุงเทพมหานคร, ผู้อำนวยการเขต
ราชภูมิบูรณะ, เกษตรอ่าวgeo เขตราชภูมิบูรณะ, เจ้าหน้าที่งานโยธา และงานอนามัยสิ่งแวดล้อม
ที่กรุณาช่วยเหลือเอื้อเพื่อข้อมูล แผนที่ และคำแนะนำต่าง ๆ ขอขอบพระคุณญาติพี่น้องทุกคนที่ช่วย
เป็นกำลังใจ และช่วยรับภาระทางครองครัวแทนตลอดเวลาที่ดำเนินการศึกษา

สุดท้ายนี้ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ทุกท่านในภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง ที่
ได้ให้ความรู้ในแขนงวิชาการต่าง ๆ ซึ่งสามารถนำมาใช้ในการทำวิทยานิพนธ์ และการทำงาน
ในโอกาสต่อไป

สุทธิยา จิตวิชัย อารีย์

พฤษภาคม ๒๕๖๙

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	๗
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	๘
กิจกรรมประจำ.....	๙
สารบัญตาราง.....	๙
สารบัญแผนที่.....	๑๐
สารบัญแผนภูมิ.....	๑๑

บทที่

๑. บทนำ.....	๑
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	๑
วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	๒
ขอบเขตของการศึกษา.....	๒
วิธีการศึกษา.....	๒
ขั้นตอนการศึกษา.....	๓
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	๓
๒. แนวความคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	๔
แนวความคิด เกี่ยวกับพื้นที่เกษตรชานเมือง.....	๔
แนวความคิด เกี่ยวกับการอนุรักษ์พื้นที่เกษตรกรรม.....	๕
แนวความคิด เกี่ยวกับพื้นที่สีเขียว.....	๕
ทฤษฎีการวางแผนการใช้ที่ดินในเมือง.....	๑๐
เทคนิคการวิเคราะห์พื้นที่.....	๑๑
ผลของการวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	๑๓

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

๓. สภาพพื้นฐานโดยทั่วไปของเขตราชภูมิรัฐ.....	๑๕
ประวัติความเป็นมา.....	๑๕
สถานที่ตั้งและลักษณะภูมิประเทศ.....	๑๕
การแบ่งพื้นที่การปกครอง.....	๑๗
ลักษณะประชากร.....	๒๐
การกระจายตัวของประชากรในลักษณะศูนย์กลางชุมชน.....	๓๙
จำนวนประชากรและอัตราการอยู่อาศัยของประชากรในระดับแขวง.....	๓๙
จำนวนหลังคาเรือนและจำนวนประชากร/หลังคาเรือน.....	๓๔
จำนวนหมู่บ้าน และประชากร/หมู่บ้าน.....	๓๔
รูปแบบการตั้งถิ่นฐานและรูปแบบของการตั้งถิ่นฐาน.....	๓๔
ลักษณะอาชีพของประชากร.....	๓๕
ก. การเกษตรกรรม.....	๓๕
ข. อุตสาหกรรม.....	๓๖
ค. การพาณิชยกรรม.....	๓๖
สภาพเศรษฐกิจ.....	๔๘
การคุณภาพ.....	๔๙
การสาธารณสุข.....	๕๙
การสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ.....	๕๕
สรุป.....	๕๙
๔. การเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินในเขตราชภูมิรัฐ.....	๖๐
ลักษณะการใช้ที่ดินในเขตราชภูมิรัฐ.....	๖๔
การใช้ที่ดินเพื่อการเกษตรกรรมในเขตราชภูมิรัฐ.....	๖๗
การใช้ที่ดินประเภทเมืองในเขตราชภูมิรัฐ.....	๘๐
ลักษณะการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินในเขตราชภูมิรัฐ.....	๘๐

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
การเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินเพื่อการเกษตรในเขตราชภูมิบูรณะ.....	๕๒
การเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินจากการเกษตรในเขตราชภูมิบูรณะ.....	๕๔
สักษณะการใช้ที่ดินในแต่ละแขวง.....	๕๕
สรุปสักษณะการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินในเขตราชภูมิบูรณะ.....	๕๖
การวิเคราะห์สักษณะประชากร.....	๕๗
ก. ความหนาแน่นของประชากร.....	๕๘
ข. การกระจายตัวของประชากร.....	๑๐๑
ค. ตรรชนิการรวมตัวกันของประชากร.....	๑๐๑
ง. ตรรชนิการเปลี่ยนแปลงการกระจายตัวของประชากร.....	๑๐๓
จ. ขนาดของประชากรระดับแขวง.....	๑๐๓
ฉ. การเปลี่ยนแปลงจำนวนประชากร.....	๑๐๔
ช. การเปรียบเทียบประชากรระดับแขวงต่อเขต	๑๐๕
ความสัมพันธ์ระหว่างประชากรและการใช้ที่ดิน.....	๑๑๒
ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินในเขตราชภูมิบูรณะ.....	๑๑๗
ก. การปรับปรุงเส้นทางคมนาคม.....	๑๒๑
ข. บทบาทของเอกชน.....	๑๒๖
ค. โครงการของรัฐบาล.....	๑๒๙
การประเมินค่าปัจจัย.....	๑๓๑
สรุป.....	๑๓๔
 ๔. ปัญหาของเกษตรกรในเขตราชภูมิบูรณะ.....	 ๑๓๕
สักษณะเกษตรกรของเขตราชภูมิบูรณะ.....	๑๓๖
บทวิเคราะห์สักษณะเกษตรกรของเขตราชภูมิบูรณะ.....	๑๔๑
สภาพทางเศรษฐกิจของเกษตรกร.....	๑๔๒

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

ทัศนคติของ เกษตรกร เกี่ยวกับอาชีพเกษตรกรรม	๑๔๐
ปัญหาของ เกษตรกรที่ เกิดจากการ เปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดิน.....	๑๔๕
สรุปสักษะทางด้านอุตสาหกรรม.....	๑๕๙
สรุปสักษะทางด้านที่อยู่อาศัย.....	๑๖๗
แนวโน้มการใช้ที่ดินในอนาคต.....	๑๖๒
 ๖. การกำหนดนโยบายการใช้ที่ดินในเขตราชภูมิ.....	๑๖๕
การกำหนด เป้าหมายหลักในการวางแผนการใช้ที่ดิน.....	๑๖๖
ก. สักษะทางกายภาพ	๑๖๗
ข. สักษะทาง เศรษฐกิจ	๑๗๕
ค. สักษะทางสังคม.....	๑๘๕
ง. สักษะทางประชารถ	๑๘๕
จ. โครงการของรัฐบาล	๑๘๖
สรุป.....	๑๙๒
นโยบายการใช้ที่ดินในเขตราชภูมิ.....	๑๙๔
 ๗. แนวทางการใช้ที่ดินในเขตราชภูมิ.....	๒๙๕
ขั้นตอนในการ วิเคราะห์สกัดสภาพของพื้นที่	๒๙๕
ก. การกำหนดปัจจัย	๒๙๕
ข. การวัดค่าปัจจัย	๒๙๘
ค. ค่าถ่วงน้ำหนัก	๓๐๔
ผลการศึกษาสกัดสภาพใน การพัฒนาพื้นที่	๓๐๕
การจัดกลุ่มสกัดสภาพของพื้นที่	๓๓๗

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

การคำนวณหาพื้นที่เพื่อรองรับประชากรที่เพิ่มขึ้น.....	๒๗๘
ข้อ เสนอแผนการใช้ที่ดินในเขตราชภูมิบูรณะ.....	๒๗๙
ก. การใช้ที่ดินเพื่อเป็นชุมชนเมือง.....	๒๘๐
ข. การใช้ที่ดินเพื่อเป็นเขตเกษตรกรรม.....	๒๘๒
 ๙. สุปและเสนอแนะ.....	๒๘๕
สุป.....	๒๘๕
เสนอแนะ.....	๒๘๗
ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาต่อไป.....	๒๙๐
 บรรณานุกรม.....	๒๙๑
ภาคผนวก.....	๒๙๔
ประวัติ.....	๒๖๘

สารบัญตาราง

ตารางที่

หน้า

๓.๑	พื้นที่ ประชากร และความหนาแน่นของประชากรรายเขตของกรุงเทพมหานคร.....	๒๖
๓.๒	อัตราส่วนประชากรเขตราชภูมิรัฐ.....	๒๗
๓.๓	ความหนาแน่นของประชากรเขตราชภูมิรัฐ.....	๒๗
๓.๔	ลักษณะประชากรรายแขวงของเขตราชภูมิรัฐ พ.ศ. ๒๕๙๘	๒๘
๓.๕	เนื้อที่รายแขวงของเขตราชภูมิรัฐ.....	๒๘
๓.๖	อัตราส่วนประชากรรายแขวงของเขตราชภูมิรัฐ พ.ศ. ๒๕๙๐ และ ๒๕๙๗.....	๒๙
๓.๗	จำนวนหลังคา เรือนและหมู่บ้านรายแขวงของเขตราชภูมิรัฐ พ.ศ. ๒๕๙๐ และ ๒๕๙๗.....	๓๓
๓.๘	พื้นที่ทำการเกษตร เขตชานเมืองกรุงเทพมหานคร.....	๓๖
๓.๙	ยอดรวมจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมในเตล็ด พ.ศ. จำแนก ตามรายเขต.....	๔๐
๓.๑๐	ประเภทของโรงงานอุตสาหกรรมในกรุงเทพมหานคร จำแนก ตามรายเขต.....	๔๒
๓.๑๑	จำนวนโรงงานอุตสาหกรรมในกรุงเทพมหานคร จำแนก ตามรายเขต.....	๔๔
๓.๑๒	จำนวนสถานประกอบพาณิชยกรรมและลูกจ้างแยกตามประเภท ของเขตราชภูมิรัฐ.....	๔๖
๓.๑๓	การใช้ที่ดินเขตราชภูมิรัฐ พ.ศ. ๒๕๙๖.....	๔๗
๓.๑๔	แสดงรายได้จากการเช่าที่เขตราชภูมิรัฐจัดเก็บได้.....	๔๘
๓.๑๕	แสดงรายได้จากการแสลงปั๊และการเช่าที่กรมสรรพกรจัดเก็บใน เขตราชภูมิรัฐ.....	๔๙

ตารางที่	หน้า
๓.๑๖ รายรับของ เขตชานเมืองกรุงเทพมหานคร.....	๔๔
๓.๑๗ แสดงมูลค่าผลผลิตทางการเกษตรเขตชานเมืองกรุงเทพมหานคร	๔๐
๔.๑ การใช้ที่ดินประเกทเมืองของกรุงเทพมหานครในปี พ.ศ. ๒๕๐๑, ๒๕๑๑, ๒๕๒๓ และ ๒๕๒๖.....	๖๑
๔.๒ การเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินประเกทเมืองของกรุงเทพมหานคร ปี พ.ศ. ๒๕๐๑ และ ๒๕๒๖.....	๖๒
๔.๓ การใช้ที่ดินเขตราชภูรภะปี พ.ศ. ๒๕๐๑, ๒๕๒๓ และ ๒๕๒๖	๖๔
๔.๔ พื้นที่สวนผลไม้รายแขวงของเขตราชภูรภะ.....	๖๕
๔.๕ พื้นที่เกษตรกรรมรายแขวงของเขตราชภูรภะ พ.ศ. ๒๕๒๖	๗๗
๔.๖ จำนวนพื้นที่การเกษตรแต่ละประเกทของเขตราชภูรภะ พ.ศ. ๒๕๒๖	๗๗
๔.๗ ประเกทและพื้นที่การเกษตรรายแขวงของเขตราชภูรภะ พ.ศ. ๒๕๒๖	๗๘
๔.๘ ประเกทของโรงงานอุตสาหกรรมในกรุงเทพมหานครและเขต ราชภูรภะ พ.ศ. ๒๕๒๕.....	๘๗
๔.๙ จำนวนโรงงานอุตสาหกรรมรายแขวงของเขตราชภูรภะ.....	๘๗
๔.๑๐ พื้นที่เมืองรายแขวงของเขตราชภูรภะ ปี พ.ศ. ๒๕๒๖.....	๘๘
๔.๑๑ การใช้พื้นที่เกษตรกรรมเปรียบเทียบกับพื้นที่นอกเกษตรรายแขวง ของเขตราชภูรภะ พ.ศ. ๒๕๒๖.....	๘๘
๔.๑๒ การใช้พื้นที่เกษตรกรรมเปรียบเทียบกับพื้นที่นอกเกษตร.....	๙๐
๔.๑๓ การเปลี่ยนแปลงพื้นที่เกษตรกรรมเขตราชภูรภะ พ.ศ. ๒๕๐๗ และ ๒๕๒๖	๙๒
๔.๑๔ การเปลี่ยนแปลงพื้นที่นอกกากการเกษตรกรรมเขตราชภูรภะ พ.ศ. ๒๕๐๗ และ ๒๕๒๖	๙๔

ตารางที่

หน้า

๔.๑๕	ความทناแน่นของประชากรระดับแขวงในเขตราชภูมิ พ.ศ. ๒๕๑๐ และ ๒๕๑๗.....	๙๖
๔.๑๖	ความทนาแน่นของประชากรต่อพื้นที่ในเขตราชภูมิ พ.ศ. ๒๕๑๖ - ๒๕๑๗.....	๙๗
๔.๑๗	การกระจายตัวของประชากรรายแขวง พ.ศ. ๒๕๑๐ และ ๒๕๑๗	๙๙
๔.๑๘	การหาครรชนิการเปลี่ยนแปลงการกระจายตัวของประชากรเขต ราชภูมิ.....	๑๐๓
๔.๑๙	การเกิด-ตาย และการย้ายถิ่นของประชากรเขตราชภูมิ พ.ศ. ๒๕๑๐ - ๒๕๑๗.....	๑๐๕
๔.๒๐	การเพิ่มขึ้นของประชากรโดยการย้ายเข้าระดับแขวงเขตราชภูมิ พ.ศ. ๒๕๑๐ - ๒๕๑๗.....	๑๐๖
๔.๒๑	จำนวนประชากรรายแขวงในเขตราชภูมิ พ.ศ. ปี ๒๕๑๖-๒๕๑๗	๑๐๗
๔.๒๒	การเปลี่ยนแปลงจำนวนประชากรรายแขวงในเขตราชภูมิ พ.ศ. ๒๕๑๐ และ ๒๕๑๗.....	๑๐๘
๔.๒๓	การเปลี่ยนแปลงจำนวนประชากรและจำนวนบ้านเขตราชภูมิ พ.ศ. ๒๕๑๐-๒๕๑๗.....	๑๑๐
๔.๒๔	การคาดการณ์จำนวนประชากรของเขตราชภูมิ พ.ศ. ๒๕๑๗- ๒๕๔๐.....	๑๑๑
๔.๒๕	จำนวนประชากรและการใช้ที่ดินเขตราชภูมิ พ.ศ. ๒๕๑๖	๑๑๓
๔.๒๖	การเปลี่ยนแปลงจำนวนประชากรและการใช้ที่ดินเขตราชภูมิ พ.ศ. ๒๕๑๗	๑๑๔
๔.๒๗	จำนวนประชากรของกรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๑๗-๒๕๑๗.....	๑๑๕
๔.๒๘	การย้ายเข้า-ย้ายออกของประชากรเขตราชภูมิ พ.ศ. ๒๕๑๐- ๒๕๑๗.....	๑๑๖
๔.๒๙	ความสัมพันธ์ระหว่างอัตราส่วนการใช้ที่ดินแบบ เมืองและพื้นที่ชนบท	๑๑๗

ตารางที่		หน้า
๔.๓๐	ราคากลางของที่ดินเพื่อจด เก็บภาษีบำรุงท้องที่.....	๑๒๕
๔.๓๑	จำนวนโรงงานอุตสาหกรรมในเขตราชภูมิและกรุงเทพมหานคร	๑๒๗
	พ.ศ. ๒๕๙๒-๒๕๙๕.....	
๔.๓๒	การเติบโตของโรงงานอุตสาหกรรมในกรุงเทพมหานครและเขต ราชภูมิและ พ.ศ. ๒๕๙๒-๒๕๙๕.....	๑๒๘
๔.๓๓	การประเมินค่าปัจจัย.....	๑๓๓
๔.๓	ภูมิลำเนาเดิมของเกษตรกร ในเขตราชภูมิ.....	๑๓๖
๔.๔	กลุ่มอายุของเกษตรกรในเขตราชภูมิ.....	๑๓๗
๔.๕	สาเหตุที่เกษตรกรเลือกมาอยู่ในเขตราชภูมิ.....	๑๓๘
๔.๖	จำนวนบ้านที่อาศัยอยู่ในเขตราชภูมิ.....	๑๓๙
๔.๕	สักษะครอบครัวเกษตรกรในเขตราชภูมิ.....	๑๔๐
๔.๖	จำนวนสมาชิกในครอบครัวเกษตรกร เขตราชภูมิ.....	๑๔๐
๔.๗	ระดับการศึกษาของเกษตรกรในเขตราชภูมิ.....	๑๔๑
๔.๘	ขนาดพื้นที่ถือครองของครัวเรือนเกษตรกร เขตราชภูมิ.....	๑๔๒
๔.๙	ประเกทการถือครองที่ดินของหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกร.....	๑๔๓
๔.๑๐	เจ้าของที่ดินที่ให้เช่าหรืออาศัยแก่เกษตรกร เขตราชภูมิ.....	๑๔๔
๔.๑๑	สักษะการ เช่าที่ดินของเกษตรกร เขตราชภูมิ.....	๑๔๕
๔.๑๒	สักษะการจ่ายค่า เช่าของเกษตรกร เขตราชภูมิ.....	๑๔๕
๔.๑๓	ประเภทเกษตรกรรมในเขตราชภูมิ.....	๑๔๖
๔.๑๔	รายได้จากการขายผลผลิตของเกษตรกร เขตราชภูมิ.....	๑๔๗
๔.๑๕	ทุนในการประกอบการผลิตของเกษตรกร เขตราชภูมิ.....	๑๔๘
๔.๑๖	สักษะการจำหน่ายผลผลิตของเกษตรกร เขตราชภูมิ.....	๑๔๙
๔.๑๗	ความคิดและเหตุผลในการทำการเกษตรของเกษตรกรในเขตราชภูมิ.....	๑๕๑

ตารางที่

หน้า

๕.๑๘	ความคิดและเหตุผลในการเปลี่ยนอาชีพของเกษตรกรเขตราชภูมิ- บูรณะ.....	๑๕๙
๕.๑๙	ความต้องการของเกษตรกรในการประกอบอาชีพของบุตรหลาน..	๑๖๐
๕.๒๐	ปัญหาในการประกอบการเกษตรของเกษตรกรในเขตราชภูมิบูรณะ	๑๕๔
๕.๒๑	แนวโน้มการใช้ที่ดินในอนาคตของเกษตรกรเขตราชภูมิบูรณะ....	๑๕๗
๖.๑	การจำแนกชั้นสมรรถนะที่ดินเขตราชภูมิบูรณะ.....	๑๖๘
๖.๒	รายละเอียดถนนสายสำคัญในเขตราชภูมิบูรณะ.....	๑๗๓
๖.๓	มูลค่าและเนื้อที่ปลูกไม้ผลไม้ยืนต้น เขตชั้นนอกของกรุงเทพมหานคร	๑๗๖
๖.๔	มูลค่าของพืชผัก และผลไม้ที่ผลิตในเขตราชภูมิบูรณะ ปี ๒๕๖...	๑๗๙
๖.๕	ความแตกต่างของราคาที่ดินตามราคากลางรายแขวงของเขต ราชภูมิบูรณะ.....	๑๘๓
๖.๖	สรุปการพิจารณาปัจจัยประกอบต่าง ๆ ในการกำหนดเป้าหมายหลัก ของการวางแผนการใช้ที่ดิน.....	๑๙๙
๗.๑	ปัจจัยที่เป็นองค์ประกอบแต่ละประเภทกิจกรรม.....	๒๐๖
๗.๒	การให้ค่าถ่วงน้ำหนัก (Weighting)	๒๐๕
๗.๓	ศักยภาพของพื้นที่เพื่อการเกษตรกรรม.....	๒๑๕
๗.๔	ศักยภาพของพื้นที่เพื่อท่องเที่ยวเชิงการท่องเที่ยว.....	๒๑๖
๗.๕	ศักยภาพของพื้นที่เพื่อการพาณิชยกรรม.....	๒๑๗

สารบัญแผนที่

แผนที่. ที่.	หน้า
๓.๑ แสดงเขตต่าง ๆ ของกรุงเทพมหานคร.....	๑๖
๓.๒ แสดงสมรรถนะที่ดินกรุงเทพมหานคร นนทบุรี ปทุมธานี สมุทรปราการ.....	๑๘
๓.๓ แสดงเขตการปกครอง.....	๑๙
๓.๔ แสดงความหนาแน่นของประชากรกรุงเทพมหานคร ปี ๒๕๗๗.....	๒๕
๓.๕ แสดงการกระจายตัวของประชากรของกรุงเทพมหานคร.....	๒๖
๓.๖ แสดงความหนาแน่นของประชากรเขตราชวังช์บูรณะ.....	๒๙
๓.๗ แสดงการกระจายตัวของประชากร.....	๓๐
๓.๘ แสดงพื้นที่ทำการเกษตรเขตชานเมืองกรุงเทพมหานคร.....	๓๗
๓.๙ แสดงสัดส่วนโรงงานอุตสาหกรรมในเขตต่าง ๆ	๔๔
๓.๑๐ แสดงระบบถนน.....	๕๓
๓.๑๑ แสดงระบบคลอง.....	๕๔
๓.๑๒ แสดงบริการสาธารณูปโภค.....	๕๖
๓.๑๓ แสดงที่ดินสาธารณูปการต่าง ๆ	๕๘
๔.๑ แผนที่แสดงการใช้ที่ดินของกรุงเทพมหานคร ปี ๒๕๗๗.....	๖๓
๔.๒ แสดงการใช้ที่ดินและอาคารเขตราชวังช์บูรณะ ปี พ.ศ. ๒๕๗๖.....	๖๖
๔.๓ แสดงสัดส่วนพื้นที่เกษตรกรรมรายแขวง.....	๗๒
๔.๔ แสดงบริเวณเกษตรกรรมปี พ.ศ. ๒๕๗๖.....	๗๔
๔.๕ แสดงสัดส่วนพื้นที่ปลูกไม้.....	๗๘
๔.๖ แสดงสัดส่วนพื้นที่ปลูกไม้ดอก ไม้ประดับ.....	๗๙
๔.๗ แสดงการกระจายตัวของพานิชยกรรม.....	๘๑
๔.๘ แสดงการกระจายตัวของอุตสาหกรรม.....	๘๔
๔.๙ แสดงบริเวณพื้นที่เมือง.....	๘๖

แผนที่ ที่.

หน้า

๔.๑๐	แสดงสัดส่วนพื้นที่เกษตรและนอกเกษตร.....	๘๙
๔.๑๑	แสดงพื้นที่เกษตรกรรม ปี พ.ศ. ๒๕๗๗.....	๙๗
๔.๑๒	แสดงผังเค้าโครงเมืองศูนย์กลางกรุงเทพมหานคร.....	๑๗๒
๖.๑	แสดงสมรรถนะที่ดินของเขตราชวัชรบูรณะ.....	๑๗๐
๖.๒	แสดงราคาที่ดิน.....	๑๗๔
๖.๓	แสดงโครงสร้าง.....	๑๙๐
๗.๑	แสดงค่าศักยภาพของพื้นที่เพื่อการเกษตรกรรมโดยวัดจากพื้นที่ก่อสร้าง.....	๒๐๖
๗.๒	แสดงค่าศักยภาพของพื้นที่เพื่อการเกษตรกรรมโดยวัดจากความอุดมสมบูรณ์ของดิน.....	๒๐๗
๗.๓	แสดงค่าศักยภาพของพื้นที่เพื่อการเกษตรกรรมโดยวัดจากระบบคล่อง.....	๒๐๘
๗.๔	แสดงค่าศักยภาพของพื้นที่เพื่อการเกษตรกรรมโดยวัดจากพื้นที่อนุรักษ์และพักผ่อน.....	๒๐๙
๗.๕	แสดงค่าศักยภาพของพื้นที่เพื่อท่องเที่ยว อุตสาหกรรมและเกษตรกรรมโดยวัดจากราคาที่ดิน.....	๒๑๐
๗.๖	แสดงค่าศักยภาพของพื้นที่เพื่อท่องเที่ยว อุตสาหกรรมโดยวัดจากศูนย์การค้าและการบริการ.....	๒๑๑
๗.๗	แสดงค่าศักยภาพของพื้นที่เพื่อท่องเที่ยว อุตสาหกรรมโดยวัดจากโรงเรียน.....	๒๑๒
๗.๘	แสดงค่าศักยภาพของพื้นที่เพื่อท่องเที่ยว อุตสาหกรรมโดยวัดจากการประปา.....	๒๑๓
๗.๙	แสดงค่าศักยภาพของพื้นที่เพื่อท่องเที่ยว อุตสาหกรรมโดยวัดจากพื้นที่อนุรักษ์และพักผ่อน.....	๒๑๔
๗.๑๐	แสดงค่าศักยภาพของพื้นที่เพื่อท่องเที่ยว อุตสาหกรรมโดยวัดจากสถานีตำรวจนครบาล.....	๒๑๕
๗.๑๑	แสดงค่าศักยภาพของพื้นที่เพื่อท่องเที่ยว อุตสาหกรรมและพาณิชยกรรมโดยวัดจากลักษณะการเข้าถึง.....	๒๑๖

แผนที่ ที่.

หน้า

๗.๑๒	แสดงคำศักรยภาพของพื้นที่เพื่อการพาณิชยกรรมโดยวัดจากสูนย์ การค้าและการบริการ.....	๒๗๗
๗.๑๓	แสดงคำศักรยภาพของพื้นที่เพื่อการพาณิชยกรรมโดยวัดจากพื้นที่ ก่อสร้าง.....	๒๗๘
๗.๑๔	แสดงคำศักรยภาพของพื้นที่เพื่อการพาณิชยกรรมโดยวัดจากการ ประปา.....	๒๗๙
๗.๑๕	แสดงคำศักรยภาพของพื้นที่เพื่อการพาณิชยกรรมโดยวัดจากพื้นที่ อนุรักษ์และฟักฝ่อน.....	๒๘๐
๗.๑๖	แสดงคำรวมศักรยภาพของพื้นที่เพื่อการเกษตรกรรม.....	๒๘๑
๗.๑๗	แสดงคำรวมศักรยภาพของพื้นที่เพื่อท่องเที่ยวอาศัย.....	๒๘๒
๗.๑๘	แสดงคำรวมศักรยภาพของพื้นที่เพื่อการพาณิชยกรรม.....	๒๘๓
๗.๑๙	แสดงระดับศักรยภาพของพื้นที่เพื่อการเกษตรกรรม.....	๒๘๔
๗.๒๐	แสดงระดับศักรยภาพของพื้นที่เพื่อท่องเที่ยวอาศัย.....	๒๘๕
๗.๒๑	แสดงระดับศักรยภาพของพื้นที่เพื่อการพาณิชยกรรม.....	๒๓๒
๗.๒๒	แสดงกลุ่มศักรยภาพของพื้นที่เพื่อการเกษตรกรรม.....	๒๓๔
๗.๒๓	แสดงกลุ่มศักรยภาพของพื้นที่เพื่อท่องเที่ยวอาศัย.....	๒๓๖
๗.๒๔	แสดงกลุ่มศักรยภาพของพื้นที่เพื่อการพาณิชยกรรม.....	๒๓๗
๗.๒๕	เลนอแนะแผนการใช้ที่ดินภายในปี ๒๕๕๐.....	๒๓๘

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่

หน้า

๔.๑	แสดงลักษณะการเปลี่ยนแปลงการทำเกษตรกรรมในเขต ราชภูมิบูรณะ.....	๖๘
๔.๒	แสดงสัดส่วนพื้นที่เกษตรกรรมและประเภท.....	๗๖
๔.๓	แสดงสัดส่วนพื้นที่เกษตรและนอกเกษตร เขตราชภูมิบูรณะ..	๙๑
๔.๔	แสดงการกระจายตัวของประชากรเขตราชภูมิบูรณะเปรียบ เทียบระหว่าง พ.ศ. ๒๕๑๐ กับ พ.ศ. ๒๕๒๗.....	๑๐๐
๔.๕	แสดงความล้มเหลวของการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินและประชากร	๑๑๕
๖.๑	แสดงเนื้อป่าไม้ผลไม้ยืนต้น เขตชั้นนอกของกรุงเทพมหานคร	๑๗๗
๖.๒	แสดงมูลค่าไม้ผลไม้ยืนต้น เขตชั้นนอกของกรุงเทพมหานคร..	๑๗๘
๖.๓	แสดงมูลค่าเฉลี่ยไม้ผล ไม้ยืนต้น เขตชั้นนอกของกรุงเทพมหานคร	๑๗๙
๖.๔	แสดงเนื้อที่ป่าไม้ผลไม้ยืนต้น ของเขตราชภูมิบูรณะ.....	๑๘๐
๖.๕	แสดงการศึกษาในการกำหนดเป้าหมายหลัก.....	๑๙๓

**คุณย์วิทยากรพยากรณ์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย**